

LIETUVIŲ

O maior e mais antigo jornal lithuano na America do Sul
Didžiausias ir seniausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje.

ATSKIRO NR. KAINA 300 RS.

Prenumeratos kaina:

Brazilijos metams 12 milreisu, pusmečiui 6000
Pietų ir Šiaurės Amerikoje: metams 15 milreisu, pusm.
8 mlr.
Lietuvoje ir kitur užsieny metams 20 mlr. pusmečiui 10.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS:
Rua Bandeirantes, 474 Tel. 4-3925
Caixa Postal 1764 São Paulo.

Fechada a fronteira germano-poloneza na Silesia

VARSOVIA, 16 (H.) — Ispanija-se que as autoridades germanicas fecharam a fronteira com a Polonia no distrito de Rybnik, na Silesia, achando-se igualmente interrompidas as comunicacoes telephonicas.

AS AUTORIDADES ALIENAS JUSTIFICAM A MEDIDA.

VARSOVIA, 16 (H.) — A proposito do fechamento da fronteira teuto-poloneza pelas autoridades do distrito de Rybnik, assiguala-se aqui nos ultimos dias, a policia alemã daquela região levou todos os passaportes da populacao poloneza da Alta Silesia. As autoridades ali justificaram essa medida allegando a necessidade de controlar os documentos assegurando seus donos de que os passaportes lhes se restituídos immediatamente. Isto, porém, não foi feito, ao menos até agora.

Essas medidas attingem diretamente a populacao poloneza e mais particularmente a populacao da Silesia alle-
ta que costumavam ir traba-

lhar na Polonia e que não mais podem fazel-o por falta de documentos.

GUARDA POLONEZ ALVEJA DO A TIROS NA FRONTEIRA DANTZIGUENSE.

DANTZIG, 16 (H.) — Anuncia-se que um grave incidente da fronteira se produziu por volta das tres horas e meia da madrugada de hoje, nas proximidades da aldeia de Kohling, situada em territorio de Dantzig.

Um guarda polonez teria sido morto.
De accordo com a versao dantziguense dos factos, o soldado polonez teria penetrado no territorio da Cidade Livre, e, em respostas ás advertencias dos guardas da fronteira de Dantzig, teria dirigido contra elles a sua arma. Nesse momento um dos guardas dantziguenses teria feito fogo, attingindo mortalmente o soldado polonez.

O COMMISSARIO GERAL DA POLONIA CONFERENCIA COM O PRESIDENTE DO SENADO.

DANTZIG, 16 (U. P.) — Ape-

sar do incidente de Kohling, o commissario geral polonez nesta cidade, sr. Marian Chodaki, conferenciou ao meio dia de hoje com o sr. Arthur Greiser, presidente do Senado da Cidade Livre, tendo sido discutidas as relações polono-dantziguenses.

GRANDE DESFILE NA CIDADE DE LIVRE.

DANTZIG, 16 (T. O.) — Desfilario, pela primeira vez as formacoes militares, recentemente creadas para auxiliar os destacamentos da policia, na proxima sexta-feira, com um effectivo de 1.500 homens divididos em 4 companhias de fuzileiros; uma companhia de metralhadoras; duas companhias de defesa contra os tanques; e uma de fuzileiros de infantaria.

O chefe nacional-socialista, Albert Foster, fará nessa occasião a solenne entrega da bandeira ao chefe dessas tropas.

A preparacao militar da Cidade Livre faz suppor que sejam levados a effecto novos actos de violencia.

Sabotazas Klaipėdoje

„Ilustrowany Kurjer Codzienny" rašo, jog celulozės fabriką sunaikinęs gaisras padaręs labai didelį įspūdį visame Klaipėdos krašte ir sukėlęs nerimą okupacinės valdžios sferose.

Šis fabrikas dirbęs paskutiniu laiku išimtinai karo reikalams ir kilęs gaisras padaręs apie 6 mil. litų nuostolių.

Nors oficialiai aiškinama, kad gaisras kilęs dėl elektros laidų, tačiau specialios komisijos atvykimas iš Karaliaučiaus liudijimas, kad reikalas esąs žymiai rimtesnis.

Kadangi šis gaisras esąs ne be pirmas toks nelaimingas įvykis, tai vokiečių valdžios stuksiniai pradėję energią akciją.

Jau ilgesnį laiką, rašo toliau laikraštis, gestapo ir vokiečių policija stengiasi išaiškinti Klaipėdos krašte slaptai veikiančią lietuvišką organizaciją, kuri ruošianti sabotazo aktus ir organizuojanti Klaipėdos kr. gyventojų pasipriešinimą.

Tačiau vokiečių pastangos nueinančios niekais, kadangi ši organizacija esanti remiama gyventojų, padedančių jai kovoti su okupantais.

Nežiūrint gausių lietuvių veikėjų areštų, vokiečiams dar nepavykę išaiškinti šios slaptos organizacijos narių. Areštuodami ir kratydami gyventojus, vokiečiai dar labiau paastrina santykius su vietos visuomene.

Okupantų situacija esanti juo labiau sunkesnė, kad jau ir Klaipėdos vokiečiai labai nenoriai traktuoja nacionalso cialistinę valdžią Klaipėdoje.

Ypač didelį nepasitenkinimą kelia privalomas darbas tvirtovių statyboje ir maisto produktų išvežimas į Reichą.

Okupantai, negalėdami suvaldyti kaskart didesnį nerimą rodančios gyventojų ir likviduoti slaptosios antivokiškos organizacijos, pasiryžę perkelti visus tikruosius klaidėčius į Reicho gilumą.

Juos pakeisiant specialiai iš Vokietijos pakviesti fronto kovotojai ir SS ir SA nariai.

ia em que a aviação russa desempenhara um papel importante.

Segundo observadores francezes bem informados, as forças aereas permanentes da Asia compreendem 7.000 aparelhos, embora a maioria seja de aeroplano: antiuados de fabricação norte americana. Sabe-se, todavia, que a Russia ja fabrica aviões do seu proprio, cujo valor é desconhecido.

Calcula-se que a Russia possui 2.500 aparelhos de reconhecimento, 2.000 de caça e 1.000 de bombardeio em construção. Quanto ao pessoal, alcança a 18.000 homens, entre pilotos, mecanicos e etc.

Faz-se notar em Paris que as grandes planicies polonezas poderio servir de excelentes campos de operação para os aeroplanos russos que em tal caso, se acharão em optimas condições para atacar os grandes centros industriais e urbanos do Reich. Tambem confia a França em que a marinha sovietica desempenhara papel effcaz,

embora não muito importante em caso de conflicto, pois po de ajudar a fechar o Mar Báltico com sua frota de submarinos, que, segundo informações não officiaes, atinge a 10 unidades, na base de Leningrado. Diz-se, tambem, que a Russia tem em sua base de M. rmanek 40 submersiveis que podem colaborar com os navios britanicos e francezes na manutenção das communicações.

Por outro lado, assegura-se que o exercito russo dispõe de 1.000 tanques, enormes quantidades de artilharia de campanha, sobretudo de canhões de 76 e 122 m/m.

Ralph Heinzen.

— Vokiečiai Prancūzijoje, Vokietijos pasieniuose slaptai platina visokius pamfletus ir atsišaukimus, nukreiptus prieš Prancūziją. Prancūzų policija kiršintojus stropiai persekioja.

„Prezidento A. Smetonos“ laivo igula.

Lietuvos šachmatininkai S. Pauly.

Rugpjūčio 16 dieną belgų laivu „Periapolis“ į Santos uostą atplaukė Lietuvos šachmatų rinktinė, susidedanti iš šių žymiausių šachmatininkų Vl. Mikėno, Indriūno /rinktinės kapitonas/, Vaitonio, Tautvaišos, Luckio ir ponios E. Raškauskienės. Lietuvos šachmatininkai plaukia į Buenos Aires dalyvauti tarptautinėse šachmatų rungtynėse.

Vakare visi šachmatininkai atvyko į Santos į S. Paulo-Konsulas p. A. Polišaitis su Ponia atvykusiems šachmatininkams Konsulate suruošė jaukias vaišes, kuriose be svečių iš Lietuvos, dalyvavo dar bėrelis mūsų sportininkų, mokytojų, „Lietuvio“ redaktorius p.p. Dorinai ir kt. Vaišės praėjo labai gražioje nuotakoje.

Svečiai pernakvojė São Paulo, rytojauš dieną, „Lietuvio“ redaktoriaus, mok. J. Jurgilo ir A. Girčio lydimi, padarė vizitą dienraščiui „A Gazeta“ redakcijai. Paskui truputį susipažino su miestu iš S. Paulo svečiai išvyko rugpjūčio 17 dieną po pietų. Į Santos uostą juos palydėjo red. St. Vancėvičius ir A. Ciprius. Ši vakaro „Periapolis“ išplaukė į Buenos Aires.

Šia proga Lietuvos šachmatininkams linkime geriausio pasisekimo Tarptautiniame Šachmatų Turnyre.

Svetimšalių registracija provincijoje.

Jau beveik visose Brazilijos provincijose vietose taip pat registruojami svetimšaliai Provincijoje svetimšalių registruoja vietinės policijos nuovados /deligacia de policia/. Provincijoje gyvenantieji svetimšaliai registracijos reikalui privalo kreiptis į artimiausią policijos nuovadą /deligacia/. Provincijos registracijos būdas yra labai paprastas, todėl suinteresuotiems visi nereikalingi jokie tarpininkai. Registracijos reikalus gali atlikti kiekvienas suinteresuotas pats.

Pažymėtina, kad kiekvienas svetimšalis, atvykęs į provincijos ir miestą /S. Paulo, Rio de Janeiro ar Santos/ ir ten apsigyvenęs, privalo būtinai pasiimti svetimšalio pasą /carteira de identidade modelo 19/. Provincijoje gyvenantys svetimšaliai pasas nereikalingas. Reikalinga tik užsiregistruoti.

Tie provincijoje gyvenantieji svetimšaliai, kurie nori išimti „kadernetas“ dabar, privalo patys asmeniškai atvykti į S. Paulo.

Tuo reikalu „Lietuvio“ redakcija gali suteikti platesnių informacijų žodžiu ir raštu. Šiandien laišku reikia įdėti pašo ženklą už 400 reisų atsakymui.

Polonijos pederio militar da União Sovietica

PARIS, 16 (U. P.) — Ao terminar hoje em seu quarto as conversações militares de Moscou, as missões franceza e britannica progrediram apreciavelmente na determinação do auxilio material que a Russia prestará a Polonia, se a ultima se vir obrigada a pegar em armas para defender sua integridade, desde que a França e a Britanha dêm cumprimento ás garantias prometidas a Varsovia.

Essas missões fizeram um trabalho moderado do pederio militar da União dos Soviets, ao qual esse paiz pôde mobilizar actualmente nas frentes oriental e occidental, um total maximo de 12 milhões de homens, seja o contingente para qualquer paiz do mundo, tratando-se de soldados bem equipados com abundante quantidade de armamento moderno.

Essas conversações estão sendo realizadas sob a mais cuidadosa reserva e dahi o facto de não ter sido dado a publicidade qualquer mommto a respeito em qualquer dos tres paizes interessados. Tambem não é provavel que ao terminarem as conversações sejam feitas communicações de indole tecnica sobre o assumpto, embora se saiba que a missao franceza está muito bem impressionada com o que já sabe sobre as forças armadas sovieticas e sua possibilidade de contribuição a frente de batalha das democracias.

Apesar da referida reserva, sabe-se que os Estados Maiores da Grã Bretanha, França e Russia, ao se occuparem da assistencia a Polonia, fezeram o sobre a base teorica de que se rebentará a guerra, a Alemanha procurará introduzir rapidamente uma cunha no Corredor Polonez para izolar a Polonia de Gdynia, para em seguida atacar e estabelecer um cerco que não permittiria a Polonia receber auxilio pelo mar.

Isso obrigaría a Polonia a receber viveres, munições e „tanks“ da Russia. As missões parcem agora convencidas de que a Polonia podera ser bem abastecida numa guerra de grande duração embora se prolongue por mais de dois ou tres annos, sendo de socorrer a convicção de que a Alemanha não está em condições de supportar um conflicto armado tão prolongado.

Em diversas oportunidades haviase calculado que a Russia podia mobilizar, a qualquer momento, 20 milhões de soldados. Entretanto, e analyse effectuada pelas missões militares da França e da Grã Bretanha em Moscou parece haver em muito aquella cifra. Com effecto, depreende-se agora que o exercito russo, em tempo de paz, é de dois milhões de homens, distribuidos em 100 divisões de infantaria e 30 de cavallaria. Pódem ser convocados immediatamente cidadãos para duplicar esse contingente e median-

te a mobilização geral a Russia poderá pôr em pé de guerra 12 milhões de homens. Mas essa mobilização seria mais lenta do que a alemã, porquanto a Russia não dispõe de rapidos meios de communicação.

Em comparação com esse poderio, as forças armadas da França têm o maximo de 6 milhões de soldados; as da Alemanha 4 milhões; as da Italia 2.600.000 e as da Polonia dois milhões e meio. O que é de primordial importancia para as missões britannicas e francezas é determinar o actual valor material do exercito russo. A questão do valor tecnico do Estado Maior russo, tal como ficou depois de varias depurções, é secundaria.

Deve-se tambem responder á interrogação sobre a effciencia dos aviões, „tanks“, canhões e tropas da Russia, assim como sobre suas reservas de materiaes e a quantidade que póde fabricar por mez. Do mesmo modo, as missões desejam saber que quantidade de material póde a Russia ceder a Polonia e a Rumania. Até agora, a opinião franceza sobre as forças militares sovieticas parece ser de que as mesmas são constituidas por tropas cheias de entusiasmo e bem armadas. A União dos Soviets tem grande numero de sub-officiaes mas certa escassez de chefes do posto de capitão para cima, devido, ao que parece, as alludidas depuraciones.

Não obstante, a França con-

Didysis Karas.

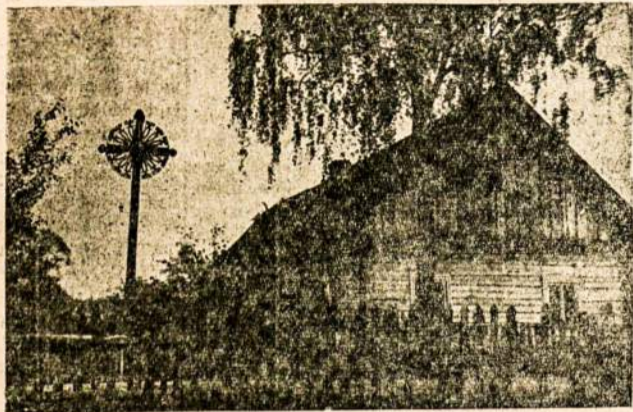
Tautų Sąjungos statistikos duomenimis Did. Karas pasauliui kaštavo grynais pinigais kiek daugiau kaip 20 milijardų dolerių arba 2.000.000.000 litų. Tose vietose, kur ėjo karas, išgriauta namai, sodybos, miesteliai, sunaikintos kasyklos, fabrikai, pasėliai, išskandinti laivai, nualintas istisų kraštų ūkis, kas tenka vertinti mažiausiai 180 milijardų

rių? Manoma, kad vis tik daugiau. Dar Didžiajam Kare žuvo apie 9 milijonai žmonių, mirė nuo žaizdų, iš bado, skurdo, ligų dar 6 milijonai. Tai vis tik baisūs skaičiai. Žinovu nuomone dėl Did. Karo gimimų skaičius sumažėjo net 21 milijonais, karu metu sužeista 21 milijonas žmonių kurie toli gražu ne visi pagy

dairus pirklys visą Vokietiją nepirkty už 65 milijardus dolerių... Vadinasi, Vokietija karu metu priėjo liepto galą ir paskelbė bankrotą. Viso pasaulio skolos prieš did. karą neviršijo 44 milijardų dolerių, tačiau po did. karo jau siekė apie 400 milijardų dolerių.

Tai vis materialiniai nuostoliai, kurie per keliasdešimt metų bus užglostyti. Tačiau kas apskaičiuos moralinius nuostolius, kurie sukretė žmo

trankom mėsa atrinko labai rūpestingai, atskyrė pačius sveikiausius vyrus. Namuose liko daugiau nesveiki vyrai, kurių sveikata, bebadaujant ir beskurstant, dar labiau susilpnėjo. Grįžę vyrai iš fronto buvo arba invalida arba ligų ir nesveikatos nukankinti. Jie rado skurdo ir alkio nukamuotą moteris. Aišku, tokios šeimos, kur pagrindą sudaro nesveikas vyras ir nusilpusi moteris niekad neduos sveikų ir gabių vaikų. Todėl pokarinius gimimus laukiti ir numatyti nenormalumai ne paprastai ryškūs: didžiulis procentas vaikų paliegėliai, silpnos sveikatos, prastos prigimties ir net idijotai. Kas nepaprastai liūdna, jog šitas reiškinys būdingas ir mūsų dienomis, nors jau minime 20 metų sukaktį, kaip pasibai gęs karas. Ir kažin, ar dar nepraeis pora šimtų metų, kol did. karo įtakų pėdsakai išnyks žmonių prigimtyje? Tuo labiau, kad, karul pasi baigus, žmonija negreit galės grįžti prie ramaus ir intensyvaus kūrybinio darbo. Did. karas nualino pasaulį, apnaikino kultūrą, sustabdė bet kokią pažangą ir sudarė palankiausias sąlygas regresui. Norint visa tai atstatyti į normalias vėzes, reikia nepaprastai daug darbo. Į tą darbą įstata toja paliegius kare žmonija, ir ji, ta žmonija, daugiau dar liegsta, nes tam sunkus ir įtemptas darbas jai kenkia. Be to, tą žmonijos atsilikimą, išsigimimą, lengva pajungti. Pokarinis žmogus linkęs provokacijon, išdavimui, jis per nelyg greit pasiduoda svetimam įtakai ir per nelyg greitai pagaunamas entuziazmo tada, kada to entuziazmo tikrai nereikia. Tik šiuo galima pateisinti Hitlerio, Mussolinio ir kitų šio meto diktatorių pasisekimą. Jei žmonės pajėgtų susikaupti, pažvelgti į tas

Mūsų gimtinės pastogė.

dolerių. Tai milžiniški turtai, furtai kurie sunku net išvaizduoti. Už šią kapitalą visai lengvai tuo metu buvo galima nupirkti Rusiją ir Jungtines Amerikos Valstybes su visa pramone ir visais pastalais. Už tuos pinigus viso žemės rutulio gyventojai visai

laisvai gautų minimalų pragyvenimą ištisus metus. Tų pinigų pilnai pakaktų kartą ant visados išspręsti visus socialinius klausimus, pastatyti žmonių tvirtose vėžėse.

Didžiojo karo metu daugiau kaip 10 milijonų žmonių dirbo fabrikuose, aprūpindami kareivius ginklais ir municija. 5 milijonai žmonių dirbo drabužius, maisto produktus, 190 milijonų žmonių alko dėlto, kad kareiviams netrūktų maisto. Per tuos ketverius metus buvo mobilizuota daugiau, kaip 60 milijonų žmonių, kurie kovėsi įvairios frontuose. Dabar apskaičiuokim, kiek sau ir žmonijai būtų pelnę tie žmonės dirbdami ramų kūrybos darbą. Ar bereikia sakyti, kad čia taip pat dinga naudos už 300 milijardų dole

ryti. Vokietija, Prancūzija, Anglija, Rusija turi milijonus invalidų, kuriems reikia mokėti pašalpos. Įvairiuose kraštuose po karo liko milijonai našlaičių, kuriems teko duoti auklėjimas valstybių lėšomis. Visos šitos pašalpos po did. karo dar sudėd milijardus dolerių.

Bet ar pinigai gali atstoti sveikatą, motiną, tėvą? Atsakymas tikrai bus ne karo naudai.

Šitokjos milžiniškos pinigų sumos tik nelaukė paruoštos nei vienos valstybės išde. Didysis karas paskandino pasaulį skolose; kraštai, kurie turėjo po keletą šimtų milijardų skolų ar po keletą milijardų sutaupę, paskendo bilijoninėse skolose, kurių dar iki šiol nepajėgia sumokėti. Anglijai karas davė 38 milijardus dolerių skolų, Prancūzijai — 51 milijardą, Italijai — 19 milijardų, net Lenkijai — 69 milijardus dolerių skolų. Bet skolų daugiausia prasigveno Vokietija. Tuoj po did. karo Vokietijos skolos siekė 71 milijardą dolerių, kai ap

niją?

Neverta kalbėti apie sužeistųjų kančias, apie moterų nerimą, atsiskyrimą su vyrais, tėvų ašaras, pragaran išlydint sūnus. Pagaliau vėverta kalbėti apie invalidus, kurie pūkiai jaučia nesveikatą ir net kitų žmonių pasibaurėjimą jų trūkumais, neverta kalbėti nei apie tuos milijonus našlaičių, kurie negavę tinkamo išsilavinimo užkimšo visus kalėjimus, sanatorijas, vaikšto dėjspėjami tarp žmonių ir grašina sifiliu ar kt. venerinėm ligom...

Didysis karas pareikalavo milijonų vyrų. Gydytojai pa

DR. R. BERGMANN.

BENDRA KLINIKA—MOTERŲ LIGOS—GIMDYMAI.

Ultravioletiniai ir raudonieji spinduliai.

Konsultorija: Gyvenamoji vieta:

Rua José Paulino, 515 sob. Rua Prates, 586

Tel. 5-5246 Tel. 4-0288.

PRIMA KASDIEN NUO 2 IKI 7 VAL. VAKARO.

APIE PLAUKYMĄ.

/Tąsa/

3. KRŪTINĖS PLAUK. Šiuo būdu plaukiant, kūnas taip pat guli beveik horizontaliai ir laisvai ištiestas, raumenys atpalaidoti, galva nežymiai pakelta, veidas ligi pusės vandeny. Po kiekvieno pilno rankų ir kojų veiksmo seka trumputė pertraukėlė, kurios metu kūnas pasilsi ir slenka į priekį delnais žemyn, spaudžiant vandenį, vedamos žemyn į šalis. Priėjusios pečių liniją, jos lenkiamos per alkūnę, privedamos prie kūno ir, suvedus nykščiais, ištiesiamos į priekį. Kojos abi sykiu per kelius iš lengvo lenkiamos, keliais į šalis, kulnai arti viens antro. Žemutinė kojų dalimi smarkiai mąjama į šalis, žemyn, kiek galint daugiau užkabinti vandenį. Judesys baigiamas lengvai kojas suvedant. Tokiu būdu, žemutinė kojos dalis nuo kelio padaro lyg ir lanką, nepilną apskritimą. Plaukiant ant krūtinės kojų darbas yra pats svarbiausias, nes jis duoda faktiškąją pasistūmimo jėgą. Rankų ir kojų judesius deriname taip: vedant rankas į šalis ir privedus jas prie pečių linijos, pradedamas ko-

jų lenkimas; tiesiant rankas į priekį, smūgis kojomis; po to kojos trumpą laiką ištiestoj padėty. Vėliau kas į šalis, galva pakyla ir tuo metu pro burną įkvepiama, kojomis smūgi ir vandenį, ant nosį išvandenį.

Tuo pat stilium plaukti ir ant nugarų, dažniausiai plaukymo būdų yra „teliskės“, ant šono, kurios šį kartą nekabina

KELI PRAKTIŠKI PATAVIMAI

— Dažnai žmonės išgirsti: „mokėjo gerti ir nuskendo“, ar „geri plaukikai ir skęto“. Tokie kalbos ne be da. Dažnas, vos tik pasiek tiek plaukti, draugais maudyti, do parodyti drąsų plaukimo ar įrodyti savą gamą, nuplaukdamas vandens tarpą. Labai pasaitako, kad toks „kas“, kuris, gal būna bus, bet vis dėlto kankamai tėra apsiplaudamas stichija ir išsigyvenęs su taisyklių kymu, nuskęsta. Tuo įgudę plaukikai, jei kiek brangina savo tokių banymų turėtu, deū, ypačiai atviruose danyse. Žinoma, kad ir geras, prikytikas nuskęsta bet kada dėl įvairių netikėtų siasčių (kojų sutrankimas, žemos nūdegumas, širdies lyzius ir kt.)

— Šokant į vandenį būti atsargiam: šokinėjimas, kartais gali būti sies būgnelis, nevykiant lant vandenin, nuakant pilvo, galima susilaukti kiu vidaus organų su-

— Koją ar ranką vandeny ar nuo pežemos neįprastai temperatūros, ar

— Nebėra ir jos... Tą bailsią dieną ji išėjo iš proto. Netrukus ir ją palaidojome, kelias savaites pasikankinusių. Taip ir palikai dabar, Antanai, vienas... Be tėvų, be gimtosios sodybos...

— Vienas dabar tu, Antanai, vienas... Neišsilaukė ir Girduva. Ašaros, tarytum stiklinio rožančiaus karoliai, pabiro ant prazilusios senio Pranciškaus galvos. Aitrus, deginąs skausmas sujungė tuodu žmones į vieną būtybę.

— Naktis. Tamsi, tarytum jaujos kamps. Pranciškaus sodyba perkeliolika žingsnių vos įžiūrims. Nuo ežero, nuo pušyno. nuo Rudvalkių raisto slinko pavieniai į Pranciškaus sodybą žmonės. Atsargiai, į visas puses apsidairydami, šioji ar

Vienas Pirmųjų.

Sugrubusiais pirštais pasibeldė į duris. Neramiai įsiklausė. Tylu — niekas nesiruošė. Dar kartą pirštų krumpiliais. Pagaliau. Duslus, nuo miegojimo užkimęs balsas. — Kas ten? — Pernakvoti norėčiau. Kokį kėšį duonos... — išvargusio pakeleivio vos girdimas atsakymas pakeitė beldimą į duris. — Kas tamsta toksai būsi? — nepatenkintai, piktai. — Savas žmogus... Iš vokiečių nelaisvės grįžtu... — A-a, tai pabėgėlis, plienčikas... Matai, tamsta... Nėra pas mane vietos. Pasibelsk į kaimynų duris... — Bet juk aš savas žmogus... Nebijok, tamsta. — Iš kurio tamsta krašto? — Nuo Laukmiškių. Balsas trobos viduj kiek sušvelnėjo, suminkštėjo. — Nuo Laukmiškių? Balūnas tamsta pažįsti?

Juozas Žukauskas. — Kaipgis... Balūnas — mano dėdė. Staiga balsas už sienos viasiškai pasikeitė. Viešpatie! Tai išeina, kad Girduva būsi! Dabar jau ir balsas pažįstamas. Antanai! Juk aš tavo krikštėvis! Triukšmingai atsidarė durys. Susipynė keturios vyrų rankos. — Nėpyk, Antanai, kad taip ilgai už durų išlaikiau. Maniau, kad koksa! nors plėšikas. Dabar tokie baurūs laikai. Pieni miškai plėšikaujančią plienčikų... Sugrįžai, Antanai... O mes už tave jau ir mišias atlaikėm. Kažkas pranešė tave žuvusį ties Karpatais... Ačiū Dievui, išlikai gyvas... Na, eiva toliau, vidun... Pasmus čia taip daug visokių permainų įvyko. Išblaškėm... Aš pats, matai, iš Laukmiškių kur atsikėliau... Niekad nemaniau, bet taip jau išėjo. Tavo tėviškėj prastos žinios. Bet vėčiau vėliau

papasakosiu. Atsigauk truputį. Aš tuoj bėgu bobą pažadinti... Sėsk, va, čia prie stalo. Palauk, aš tuoj... Duokš, padėsiu kepurę... Girduva atsisėdo ant plataus zaslano, atsisėmė į senais laikraščiais nuklijuotą sieną. Nuovargis svaigino galvą, nuo bado ir troškulio temo akys. Beveik nieko jis nesuprato, ką šnekėjo krikštėvis, kaip ir negirdėjo anų žodžių, tačiau pamažu išryškėjo, įstrigo tas vienas sakiny — „Tavo tėviškėj prastos žinios“. Krūptelėjo Girduva, apstulbusiom akim atsisėmė į sugrįžusį iš gretimo kambario krikštėvį. — Tu sakei, Pranciškau, kad mano tėviškėj prastos žinios... Sakyk kas ten atsitiko? Krikštėvis padėjo ant stalo puodynę pieno, didelį sūrį ir pripiautą duonos kepalą. Drebančia ranka pildamas į molinį puoduką, vos girdimai pasakė. — Pirmiau užkask, atsipekėk truputį... Sužinosi... Vis tiek viską turėsi žinoti.

Pirmaisiais kėsniais alkį apmalšinęs, paskubomis, tarytum bijodamas kažkur pavėluoti, iš eilės išgėręs keturis puodelius pieno, Girduva suėmė krikštėvio Pranciškaus ranką. — Sakyk, Pranciškau, sa kyk... Matau iš tavo veido, kad ten kažkas negero... Krikštėvis nuleido aibės vargų nubaltintą galvą, atsiduso. — Blogai, visai blogai, Antanai... Tavo tėviškėj dabar tik apdegę medžiai stūkso ir išvartyti pamatai riogso. Užėmę mūsų apylinkę vokiečiai įtarė tavo tėvą kaip šnipą... Įsivėlė, nabagas, kažkaip į toki nelcmą atsitikimą. Tavo motinai matant, ten pat, kieme, suaudė... Sodybą peleanais paleido... Girduva pašoko nuo stalo. — O Viešpatie, ką aš girdžiu!... Jie suaudė mano tėvą... Bet sakyk, sakyk, Pranciškau, o kur dabar mano motina? Pranciškus dar žemiau nuleido galvą, dar tylesniu balsu pranešė.

— Nebėra ir jos... Tą bailsią dieną ji išėjo iš proto. Netrukus ir ją palaidojome, kelias savaites pasikankinusių. Taip ir palikai dabar, Antanai, vienas... Be tėvų, be gimtosios sodybos... Pranciškaus balsas užlūžo. Apsikabino senis Antaną ir pravirkė, vis tuos pačius žodžius sunkiai pratardamas. — Vienas dabar tu, Antanai, vienas... Neišsilaukė ir Girduva. Ašaros, tarytum stiklinio rožančiaus karoliai, pabiro ant prazilusios senio Pranciškaus galvos. Aitrus, deginąs skausmas sujungė tuodu žmones į vieną būtybę.

— Nebėra ir jos... Tą bailsią dieną ji išėjo iš proto. Netrukus ir ją palaidojome, kelias savaites pasikankinusių. Taip ir palikai dabar, Antanai, vienas... Be tėvų, be gimtosios sodybos... Pranciškaus balsas užlūžo. Apsikabino senis Antaną ir pravirkė, vis tuos pačius žodžius sunkiai pratardamas. — Vienas dabar tu, Antanai, vienas... Neišsilaukė ir Girduva. Ašaros, tarytum stiklinio rožančiaus karoliai, pabiro ant prazilusios senio Pranciškaus galvos. Aitrus, deginąs skausmas sujungė tuodu žmones į vieną būtybę.

Ivairios žinios

ATLEIDO IŠ DARBO DAUG DARBININKŲ.

S. Paulo automobilių „Ford“ fabrike paskutinių laikų dirbo nemažas skaičius darbininkų, kurių tarpe buvo ir lietuviai. Prieš keliolika dienų šis fabrikas atleido iš darbo beveik visus naujuosius darbininkus. Atleistųjų tarpe yra ir lietuviai. Sakoma, kad už 3-4 mėnesių darbininkai vėl bus priimti į darbą, tačiau dabar atleisti turi ieškoti darbo kitur.

„Fordo“ fabrikas darbininkams moka visai žmoniškai atlyginimą. Paprastai darbininkai vidutiniškai gauna 35000 į valandą. Visa blogybė tik tame, kad šis fabrikas nevisas darbo dienas dirba ir dažnai visiškai atleidžia darbininkus iš darbo.

A. Kareka.

DR. V. KUDIRKOS MOKYKLA RENGIA VAKARĄ.

Šį šeštadienį Dr. V. Kudirkos mokykla, minėdama savo dešimties metų sukaktį, rengia vakarą su įdomia ir įvairia programa. Vakaras rengiama ne tik tos mokyklos vaikučiams bei jų tėveliams, bet taip pat ir lietuviškam kamajam jaunimui. Kadangi Moko rajone senai vakaro nebuvo, tai į šį Dr. V. Kudirkos lietuvių mokyklos parengimą ruošiasi atsilankyti daug svečių iš visų S. Paulo miesto rajonų.

Vakaro programa žada prasidėti 8 val. vakaro ir baigsis 10 val. vakaro. Programai pasibaigus bus šokiai iki 4 val. Pakvietimus į Dr. V. Kudirkos mokyklos vakarą galima gauti vietoje, „Lietu-

vio“ redakcijoje ir pas lietuvių mokytojus.

DAUG LIETUVIŲ STATOSI NAMUS.

Įvairiuose S. Paulo miesto rajonuose daug lietuvių perkasi žemės sklypus išsismokėjimui ir statosi namukus. Mat, mieste brangūs butai, tai kiekvienas stengiasi koku nors būdu, kad ir užmiestyje įsigyti nuosavą pastogę. Lietuvius namukų savininkų skaičius São Paulo diena iš dienos auga.

Darbininkas.

IŠEINA IŠ SPAUDOS „RYTO“ ŽURNALAS.

Teko patirti, kad šiomis dienomis išeina iš spaudos „Ryto“ žurnalas, skiriamas jaunimui. Žurnalas turės apie 50 pusl. teksto ir bus gausiai iliustruotas. Žurnalą spaustu na spaustuvė „Baltica“. Žurnalas bus pardavinėjamas laikraščių kioskuose ir pas atskirus platintojus.

Rytietis.

Uždaryta lenkų-vokiečių siena.

Vokiečių — lenkų santykių įtempimas paskutiniu metu pasiekė aukščiausią laipenį. Iš Varšuvos pranešama, kad vokiečių — lenkų siena visiškai uždaryta. Po sienos uždarymo, jei padėtis nepagerės, galima laukti net diplomatinių santykių nutraukimo tarp abiejų valstybių. Po santykių nutraukimo turėtų sekti ginkluotas susirėmimas. Padėtis Europoje šiuo metu pasidarė nepaprastai įtempta ir nežinia kuo tas viskas baigsis.

(Pabaiga iš 2 pusl.)

atitinkamiems raumenims. Tokiais atvejais reikėtų nenuaugsti, bet atsiguolus ant nugaros, kiek palaukti. Stengtis sutraukti kūno dalį ištiesinti ir trinti. Po to plaukti kitu būdu, kad pavargę raumenys pailsėtų.

— Patekus vandeniu į kvėpuojamą gerkle, reikia stengtis, ramiai gulint (geriausia ant nugaros) išsikostėti ir tik po to tęsti plaukimą.

— Jei plaukiką srovė neša jūros gilumon, reikia palmti kryptį į krantą ir stengtis perplaukti srovę ištrišai, panašiai kaip sersai upe.

— Bangos pačios plaukiko jūron nešė, neša tik jū viršūnės. Tad pastebėjus, kad bangavimo metu vis tolsti nuo kranto, plaukdamas į jūrą, turi stengtis perkirsti bangą maždaug per jos vidurį. Kvėpavimą atnaujinti tarpbangų.

— Žmonės nežinodami ar ignoruodami pagrindines maudymosi taisykles, moka savo duoklę vandens dievačiui. O šios taisyklės, kurių reikėtų būtinai laikytis, yra:

1. Prieš pradėdam mokytis plaukti, ar maudytis šaltam vandeny.
2. Eik maudytis ne ankščiau kaip 2 — 3 val. po sunkio valgio. Su visai tuščiū pilvu taip pat yra negera maudytis, ne kūnas greitai atvėsta ir yra pavojaus pašaltii.
3. Prieš maudantis sužinok vandens gilumą.
4. Jei nemoki plaukti, nelisk į vandenį giliau, kaip iki krūtinių.
5. Karštomis dienomis negalima smarkiai išilusiam ar įkaitintu saulėje kūnu staiga šokti į vandenį; tada esti širdies smūgio pavojus.
6. Vandeny visada judėk.
7. Jei esi plaukikas, nėsok galva žemyn į negilų ar drumstą vandenį nežinomoj tui vietoj.
8. Atvirame vandeny plauk tik su palydovu.
9. Turėję ausų uždegimą ar šniap opias ausis, eidami maudytis, turi jas užsikimšti sumirkyta aliejūje ar sutepta vazelinu vata, priešingu atveju nuskenidimo pavojus (orientacijos nustatymas).
10. Negalima būti vandeny, kol visiškai kūnas atšals. „Žasies oda“, kojų ar rankų pirštų pamėlynnavimas, drebulys — vis tai požymiai, kad jau žmogaus organizmas neįstengia daugiau atsispirti prieš šaltį. Tada jau reikia kuo greičiausiai bėgti iš vandens ir ant kranto kiek galint daugiau, kad vėl atšiltum.
11. Negalima plaukyti, kol galutinai nuvargstama.

PRANEŠIMAS.

Pranešame Brazilijos Lietuvių Aero Klubo tikriesiems nariams, kad š. m. rugpjūčio 27 diena, 3 val. po pietų, Vysk. M. Valančiaus mokyklos patalpose šaukiamas šio klubo narių visuotinis susirinkimas.

Bus svarstomi svarbūs klausimai. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

B. L. A. K. Valdyba.

SKELBIMAS TIK „LIETUVIŲ“

„LIETUVIS“ PARDUODAMAS IRSANTO ANDRÉ STOTYJE.

Pranešame lietuvių visuomenės žiniai, kad nuo rugpjūčio mėnesio pradžios „Lietuvis“ atskirais numeriais parduodamas ir Santo, André stoties laikraščių kioske.

CHIROMANTE

Mme Sedefa

Turėdama mokslo ir daugelio metų patyrimo šioje srityje, siūlo savo patarimą. Neturite pasisekimų ir esate nelaimingas savo šeimoje arba komercijoje? Turite kokių nepasisekimų, kurie jums kelia rūpesčių? Norite sugrąžinti savo draugystėn asmeni, kuris nuo jūsų atsiskyręs? Norite paaiškinti bilė kokią blogybę? Norite turėti geros kloties darbė? Yra kitokių nenugalimų klaidų? Negaisdami kreipkitės į Mme. Sedefa, kuri suteiks gerų patarimų. Patarimas sąžiningas, garantuotas ir greitais. Rua Lavapés, 262, bondė ir omnibusų priedurų. Priėmimo valandos kasdieną nuo 8 v. ryto iki 20 valandos, sekmadieniais taip pat.

Aplankykite, kad įsitikintumėte

Consulta 58000.

Dėl išvykimo į Vokietiją vokiečiai labai pigiai parduoda

CHACARA

prie Mauá stoties su puikiu gyvenamu namu ir gyvū bei negyvū inventorium.

Smulkias informacijas galima gauti pas p. Guillerme, Av. Rangel Pestana, 12 (prie pat Largo ga Sé) 3 o andar, sala 309—312.

NORITE PASIKVIESTI IŠ LIETUVOS SAVO GIMINES AR ŠEIMOS NARIUS?

Paruosime visus reikalingus dokumentus giminių bei šeimos narių (tėvų, vaikų, vyrų, ar žmonos bei brolių ir seserų) paršikvietimui iš Lietuvos. Dokumentai paruosiami greitai, sąžiningai ir be didelių išlaidų.

Kvietimų dokumentus paruosime mieste ir interiore (provincijoje) gyvenančių lietuvių giminėms bei šeimos nariams. Visas tuo reikalaujamos informacijas žodžiu bei raštu teikiame nemokamai. Norint gauti atskamas raštu reikia pridėti pašto ženklas už 400 reisų.

NOFĖDAMI PAKSIKVIESTI IS LIETUVOS SAVO GIMINES AR ŠEIMOS NARIUS DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS TIESIOG NIAI „LIETUVIO“ REDAKCIJA, Rua Bandeirantes, 474 Tel. 4-3925. Laiškus rašyti: „Lietuvis“ caixa postal 1764 S. Paulo.

MŪSU LAIKRAŠČIO ĮGALIOJIMAI PIETU AMERIKOJE

Pranešame lietuvių išėivių visuomenės žiniai, kad įvairiose lietuvių kolonijose Pietu Amerikoje yra „Lietuvio“ įgaliojimai, kurie įgaliojti priimti laikraščių prenumeratas, aukas, platinti laikraštį ir t. t. Čia žemiau dedame tų įgaliojinių pavardes ir adresus:

BRAZILIJOS

RIO DE JANEIRO: Jonas Ramanauskas, rua Bella Nr. 130. Atskirais numeriais laikraštį nusipirkti ir užsiprenumeruoti taip pat galima „Vilnius“ S. goje, rua Santos Dantes, 121 ir pas J. Adamavičių, Praça Cond. Paulo de Frontim, 32.

S. PAULO: Lietuvių mokyklose Mokoje, Vila Beloje ir Parque das Nações mok. St. Jurevičių. Pas p. H. Vagnerį J. Frizzo bankiniuose namuose, rua Mauá. Pas J. Baužį Vila Zelinoje (prie pat lietuvių bažnyčios). Be čia paskelbtų vietų, kraštis pavieniais numeriais parduodamas pas atskirus platintojus, įvairiuose laikraščių kioskuose ir „Lietuvio“ redakcijoje, rua Bandeirantes, 474.

ARGENTINOJE

BUENOS AIRES: Antanas Vilutis, calle Cerrito, 1493 (Lietuvos Pasijungimo BERRISO: Virese Stundžia c. Napoles ir Lisbóa kamps (Lietuvių mokykla) Stasys Biguzas c. Nueva York, 4707.

URUGVAJUJE

MONTEVIDEO: P. Dorelis c. Rio de Janeiro, 87 (liet. mokykloje) ir St. S. c. calle Portugal, 406 V. del Cerro.

Visi norintieji užsiprenumeruoti laikraštį, nusipirkti pavieniais numeriais gauti kokių nors informacijų, gali kreiptis pas aukščiausiai išvardintus mūsų įgaliojimus kam kur arčiau ir patogiau.

„LIETUVIO“ ADMINISTRACIJA.

SOFERIŲ MOKYKLA IR DESPASANTAS

Įrūpina leidimą automobiliams, taip pat įvairius leidimus iš estado ir municipalinių įstaigų, rašo įvairius pažymius, išrūpina dokumentus, ko feriams ir konduktoriams, daro pasų ir dokumentų vertimus, įgauna pasams vizas ir naturalizacijos dokumentus. SVETIMASALIULIUGALIZACIJA ir t. t. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus.

J. GRAGNANO & IRMŪS
Raitinė: Rua Lib. Badaró, 314
Sobreloja-sala 6 tel. 2-6974

Soferių mokykla:
Av. Rangel Pestana, 1010.

Galite gauti pagigintomis kainomis

Įvairių naujausių lietuviškų knygų — romanų, apysakų, dainų, eilėraščių ir t. t. Taip pat naujų lietuviškų plokštelių, vydių, Vytauto Didžiojo, Dariaus — Girėno ir kitokių paveiklų, maldaknygių ir lietuviškų atvirukų. VISKAS PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Papuoškite savo kambarių sienas gražiais paveikslais ir lietuvišku vydiu. Jie jums primins, kad esate lietuviai. Pasinaudokite proga pigiai įsigyti puikiausių lietuviškų knygų.

Knygos, paveiklai, atvirukai ir kt. taip pat siunčiami ir į provinciją (interiera). Informacijas teikiame ir raštu laiškais. Rašant laiška reikia pridėti atsakymui pašto ženklą už 400 reisus. Kreiptis asmeniškai ar rašyti: „LIETUVIS“, RUA BANDEIRANTES, 474 CAIXA POSTAL 1764 SÃO PAULO.

S. PAULO — RIO DE JANEIRO TIK PER 11 VALANDŲ

moderniškais ir lėkšviniiais autobusais. Autobusai puikiai siai įrengti. Minkštos sėdynės, tualetas, W. C., radio, baras ir t. t.

Pakeliui sustoja Tautatė, Guaratingueta, Bananal ir Poso Seco. Bilietas tik 65\$000. Į ten ir atgal 11\$0000. Iš S. Paulo išeina kasdien 8 val. ryto ir į Rio atvyksta 7 v. vakaro. Iš Rio išvyksta 6 val. ryto ir į S. Paulo ateina 5 val. vakaro.

EXPRESSO S. PAULO—RIO DE JANEIRO.

Alameda Cleveland, 101 (prie Sorocabana stoties)

Tel. 5-7795 S. Paulo.

Rio: Av. Rio Branco, 9 3º andar sala 338 Tel. 23-2558.